

בבית המשפט העליון

ע"פ 28455-10-24

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופט אלכס שטיין
כבוד השופט חאלד כבוב

המערער: פירדובסי חוסיינוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ב-
תפ"ח 781-03-20 (הכרעת דין מיום 7.9.2023 וגזר דין מיום
30.9.2024) שניתן על ידי השופטים ר' בן-יוסף, א' הימן ו-ש'
זמיר

תאריך ישיבה: כ"א בשבט תשפ"ה (19 פברואר 2025)

בשם המערער: עו"ד מיכאל עירוני

בשם המשיבה: עו"ד דגנית כהן ויליאמס

פסק-דין

השופט יוסף אלרון:

לפנינו ערעור על הרשעת המערער בעבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת
במסגרת תפ"ח 781-03-20 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטים ר' בן-יוסף,
א' הימן ו-ש' זמיר; הכרעת דין מיום 7.9.2023), וכן על העונש שנגזר עליו – 14 שנות
מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית (גזר דין מיום 30.9.2024).

לטענת המערער, יש לקבל את הערעור ולהורות על זיכוי מאחר שפעל מתוך
הגנה עצמית; לחלופין, נטען כי יש להפחית מעונש המאסר בפועל שנגזר עליו, כמו גם
מגובה הפיצוי שנפסק כי עליו לשלם.

1. אקדים ואומר, כי בהליך זה קיים פער מהותי במיוחד בין הנטען בכתב האישום לבין העובדות שהוכחו בסופו של יום. כתב האישום מגולל מסכת אירועים אשר סופה בייחוס מעשה רצח שקול ומתוכנן שביצע המערער (רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א(א)(1) לחוק).

2. לפי הנטען בכתב האישום, בין המערער לגיסו, המנוח – ניזמי אורג'וב (להלן: המנוח), התגלע סכסוך על רקע אישי וכספי. ביום 7.2.2020, בסביבות שעה 15:00, נורלן קרימוב (להלן: נורלן), אשר עבד עם המערער ולעיתים שימש כנהגו, הסיע את המערער למספרה בתל אביב. בעוד נורלן ממתין מחוץ למספרה בקרבת הרכב, בשעה 15:15 לערך הגיע המנוח כשהוא מחזיק בידיו את נכדתו התינוקת. המנוח הבחין בנורלן והחל לשוחח עמו. בחלוף מספר דקות המערער יצא מהמספרה והצטרף לשניים.

3. כמפורט בכתב האישום, בין המערער למנוח התפתח שיח שבמהלכו המנוח הלין על כך שהמערער לא שוחח עמו מזה שלושה חודשים. בהמשך לכך, המנוח אמר כי ישיב את נכדתו לביתה ויחזור לשוחח עמו. בשעה 15:29 שב המנוח לאזור המספרה, בו המתינו לו המערער ונורלן ברכב.

4. המנוח נכנס לרכב והתיישב במושב האחורי, מצד ימין. נורלן נהג ברכב והמערער ישב במושב הסמוך לנהג, כאשר בחזקתו אקדח בלא רשות על פי דין. משהחלו בנסיעה, המנוח והמערער שוחחו ביחס לסכסוך הכספי שביניהם, עד אשר המנוח סירב להמשיך לשוחח בעניין בנוכחות נורלן. בשלב מסוים, החליט המערער להמית את המנוח. על מנת לבצע את זממו אמר לנורלן לנסוע לפארק וולפסון בכניסת דרך השלום בתל-אביב.

בחלוף דקות ספורות, השלושה הגיעו ברכב למגרש חניה בפארק. לאחר שנורלן החנה את הרכב, המנוח יצא ממנו ומיד אחריו המערער יצא אף הוא מהרכב. המערער השאיר את דלת הרכב פתוחה וירה במנוח חמש יריות בכוונה לגרום למותו – שתי יריות לעבר חזה שמאל ויד שמאל, ירייה אחת סמוך לאוזן ימין ושתי יריות נוספות בעורפו של המנוח. מותו של המנוח נגרם באופן מיידי.

5. מיד לאחר מכן, המערער שב לרכב, ניקה את האקדח וחילץ ממנו כדור שנותר תקוע. הוא הורה לנורלן להסיעו ל"מקום עם המים" על מנת להשליך לתוכו את האקדח. נורלן, בכוונה לעזור למערער לחמוק מעונש, הסיעו לכיוון העיר פתח-תקווה, סמוך לכפר הבפטיסטים. שם, השניים יצאו מהרכב וצעדו לנחל הירקון, אליו המערער השליך את האקדח.

6. סמוך לאחר מכן, נורלן הסיע את המערער לדירתו של המערער. בהגיעו לדירה, המערער התקלח, התגלח וכיבס את הבגדים שלבש בעת שירה במנוח.

7. בשל מעשים אלו, יוחסו למערער עבירות של רצח בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 301א(א) (1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק; השמדת ראיה, לפי סעיף 242 לחוק; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

תמצית הכרעת הדין וגזר הדין

8. בחקירותיו הראשונות המערער הכחיש את המיוחס לו, בחלקן שמר על זכות השתיקה. רק במסגרת עימות שנערך בינו לבין נורלן העלה את גרסתו הנוכחית. לפי גרסה זו, אישר כי נסע עם נורלן והמנוח לפארק, אולם טען כי בהגיעם לפארק שמע שקשוק ברזל וסבר כי מדובר בסכין. לטענתו, לאחר שיצא מהרכב ראה כי המנוח אוזז באקדח. בשלב זה תפס את ידו של המנוח, סובב את האקדח לכיוונו וירה ירייה שפגעה בו. אז, לדבריו, לא ידע לתאר את המשך הירי שביצע. את אותם רגעים המערער הדגים פעמים נוספות אל מול חוקריו. בגרסה זו המערער דבק גם בתשובתו לאישום.

9. במהלך המשפט הוגשה בהסכמה חוות דעת מומחה שנערכה על ידי ד"ר ריקרדו נחמן, מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית [ת/55]. לפי חוות דעת זו, אשר תוכנה אינו שנוי במחלוקת, מותו של המנוח "נגרם מנזק חמור למוח בעקבות מעבר קליעים דרך הראש" [שם, בעמ' 8]. עוד נכתב, כי בראשו של המנוח נמצאו שלוש תעלות מעבר קליעים, ובגוו נמצאו שתי תעלות נוספות, האחת, פצע כניסת קליע בחזה משמאל; והשנייה, פצע כניסת קליע בזרוע השמאלית [שם, בעמ' 9].

10. לא ארחיב בתיאור כלל העדויות והראיות שנשמעו בהליך, הואיל ורובם כלל אינם רלוונטיים עוד למחלוקת שלפנינו. אתמקד בליבת הדברים – התפנית המשמעותית

במשפטו של המערער, זו אשר יצרה את הפער האמור בין הנכתב בכתב האישום לבין העובדות כפי שנקבעו במשפט. תפנית זו באה בעקבות עדות בנו של המנוח (הוא גם אחיינו של המערער) – אמרח ארגוב, ועדות רעייתו.

לפי עדותו של אמרח, הוא ראה כי ביום האירוע המנוח הוא שהביא עמו אקדח למפגש עם המערער (ולא המערער כנטען בכתב האישום; פרוטוקול דיון מיום 27.4.2021, בעמ' 176-177). עוד העיד אמרח כי אסר על רעייתו ועל אמו להגיד למאן שהוא כי למנוח היה נשק ואולם רעייתו, חרף דבריו, סיפרה על כך למשפחתה (שם, בעמ' 192). ג'אמילה ארנשובה, רעייתו של אמרח, העידה באמצעות היוועדות חזותית באופן פורמלי, בסיוע המשיבה, בנוכחות שופט בבית משפט באזור בייג'ן. ג'אמילה העידה אף היא כי לאחר שהמנוח חזר באותו יום מטיוול עם נכדו, הוא היה "עצבני" והוסיפה "ראיתי אצלו אקדח" (פרוטוקול דיון מיום 27.12.2022, בעמ' 372), "בצד של הגב" (שם). עדויות אלו הובילו לכך שהמשיבה הודיעה לבית המשפט כי היא מסכימה, מחמת הספק, כי המנוח הוא שהביא את האקדח לזירת הירי ולא המערער.

11. בראי ההתפתחות האמורה ונוכח עמדת המשיבה, התשתית העובדתית שנקבעה על ידי בית המשפט המחוזי, כמו גם הסוגיות המרכזיות הטעונות הכרעה, תומצתו בהכרעת הדין באופן הבא:

"המצב העובדתי שנפרש עתה בפנינו ובו עלינו להכריע הוא, האם הנאשם [המערער – 'א'] כשיצא מחלקו הקדמי של רכבו של נורלן, אחרי שהמנוח יצא מהמושב האחורי כשהוא מחזיק אקדח שלו, על רקע התנהגותו של המנוח כלפי כולי עלמא, ובעיקר כלפי הנאשם, על רקע התנכלותו לו על הרקע הכלכלי והמשפחתי אישי, כפי ששמענו ופרטנו מכל העדויות שבאו בפנינו, שמא זכאי הוא לסייג ההגנה העצמית וככל שאין הוא זכאי לכך, היש מקום להרשיעו בדין באחת החלופות, או יותר, מעבירות האחריות המופחתת" (שם, בעמ' 64).

כלומר, לא הייתה מחלוקת כי המערער ירה במנוח והמיתו; כך שנתרה יריעת מחלוקת משפטית מצומצמת למדי, הממוקדת בהתרחשות הדברים המדויקת בעת אירוע הירי, והמסקנות המשפטיות הנגזרות ממנה.

12. באופן כללי, בית המשפט המחוזי קבע כי גרסת המערער אמינה, מלבד טענתו שאינו זוכר את נסיבות הירי לאחר שנורתה הירייה הראשונה. בית המשפט המחוזי קבע

כי המערער תיאר את האירוע "באופן קוהרנטי ואמין" החל מהעימות בינו לבין נורלן; הוסיף כי אכן המערער "יכול וצריך היה לחשוש ואף לפחד מהמנוח"; וקיבל את הסבריו של המערער לכך שתחילה שיקר בחקירותיו או בחר לשמור על זכות השתיקה.

13. בהכרעת הדין נקבע כי אין מחלוקת על כך שהחל מהירייה השנייה האקדח היה ב"שליטתו הבלעדית" של המערער אשר בכל זאת הוסיף וירה יריות קטלניות במנוח. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי המערער עומד בחמשת התנאים הראשונים של סייג ההגנה עצמית, אולם לאחר שירה את הירייה הראשונה, חלף שלב ההתגוננות והיה עליו להפסיק את הירי. עוד עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות המקרה בכללותן ובהן הימנעות המערער מלהיפגש עם המנוח לאורך שלושה חודשים; ניסיונו להתחמק מהמנוח ביום האירוע; עד אשר לבסוף המנוח יצא מהרכב ועמד מולו חמוש באקדח.

נקבע כי איומו של המנוח להרוג את המערער, רקעם התרבותי של השניים, היחסים העכורים ביניהם בשל הסכסוך המשפחתי, כל אלו מלמדים על "קנטור מתמשך", כלשון בית המשפט המחוזי. כך נומק:

"אף אם הנאשם [המערער – י' א'] ירה בנסיבות המקרה הקצרות במשך כמה שניות, יותר מהצריך (לעניין ההגנה העצמית) ברור, כי איבד את עשתונותיו.

[...]

בנסיבות שתוארו, התנהגות המנוח עולה כדי התגרות המקימה את היסוד הסובייקטיבי של הקנטור יחד עם היסוד האובייקטיבי, אין ספק שהנאשם איבד את עשתונותו ותוך התפרצות זעם שאדם מן היישוב מתקשה היה לשלוט על עצמו בנסיבות שהתפתחו. כעסו של הנאשם, תסכול וזעם מחמת התנהגות של המנוח, המציב בפניו אקדח שלוף, בנוסף להצטברות פגיעותיו של המנוח קודם לאירוע הנוכחי והאיום ברחבת המספרה, עולים כדי התגרות קשה.

אין ספק ספקא שבעקבות ההתגרות בנאשם על ידי המנוח, הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו וברור בנסיבות שתוארו בתיק דנן, שיש בכך ובשים לב למכלול נסיבות העניין, כדי למתן את אשמתו" (עמ' 75 להכרעת הדין).

14. בהתאם לקביעות אלו, המערער זוכה מעבירת רצח בנסיבות מחמירות ומעבירת שיבוש מהלכי משפט, משנותר ספק סביר אם כיבס את בגדיו לאחר האירוע. יחד עם זאת, המערער הורשע בעבירות של המתה בנסיבות של אחריות מופחתת לפי סעיף 301ב(ב)(1)

לחוק. עוד הורשע בעבירת נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב) רישה לחוק ובעבירת השמדת ראיה לפי סעיף 242 לחוק.

15. בגזר הדין, בית המשפט המחוזי סקר את עקרון ההלימה בהיותו העיקרון המנחה בקביעת העונש ואת הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של המערער. נקבע, כי האירוע בכללותו מהווה מסכת עבריינית אחת אשר יש לקבוע למערער בגינה מתחם ענישה אחד.

צוין כי המערער נקלע ל"מצב בלתי אפשרי" בשל התנהלות המנוח תוך שנדחתה טענת המשיבה כי מקרה זה אינו מגלם קרבה לסייע הגנה עצמית. בשלב זה תואר כך: "הנאשם [המערער – י' א'] אכן ירה 4 פעמים במנוח באופן בלתי מוצדק בעליל ואכן כדברי התובע, הדברים מצטיירים כוידוא הריגה, אך יחד עם זאת אין להתעלם שמעשיו, כפי שנקבע בהכרעת הדין לא נעשו לאחר תכנון, אלא תחת איומו של המנוח ותוך איבוד שליטה, אין להוציא דברים מהקשרם". בית המשפט המחוזי הוסיף וסקר את מדיניות הענישה הנהוגה, תוך שבחן מספר פסקי דין, רובם קודמים לרפורמה בעבירות ההמתה. לאור כל אלו, נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 14 ל-17 שנות מאסר בפועל.

16. בקביעת העונש בגדרי המתחם, נשקלו לקולה העובדה כי למערער אין עבר פלילי, הפגיעה של העונש בו ובמשפחתו ומאמציו לסייע למשפחת המנוח. לבסוף, נגזרו על המערער העונשים הבאים: 14 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יבצע עבירות פשע המנויות בסימנים א' ו-ח' לחוק או עבירות המנויות בסימן א' לפרק ט לחוק, או עבירה לפי סעיף 144 לחוק, תוך 3 שנים מיום שחרורו (או ניסיון, סיוע או שידול לבצען); 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירות עוון הנכללות בסימן ח' לפרק י' לחוק או סימן א' לפרק ט' לחוק (או ניסיון, סיוע או שידול לבצען), תוך 3 שנים מיום שחרורו. כן נקבע כי המערער יפצה את משפחת המנוח בסכום של 100,000 ש"ח.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

17. טענתו העיקרית של המערער היא כי בהינתן קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי, היה עליו לזכותו מעבירת ההמתה שיוחסה לו ולקבוע כי מעשיו חוסים תחת סייג ההגנה העצמית. לטענתו, מדובר באירוע שארך "כשתי שניות" שבמהלכן השתלט על האקדח שהמנוח החזיק והחל ללחוץ על ההדק. עוד צוין, כי מאחר שחוות

הדעת הפתולוגית לא קבעה איזה מהכדורים הוא שהביא למות המנוח, לא ניתן לסתור את הטענה כי הכדור הראשון הוא שהביא למותו. משכך, לאור קביעת בית המשפט המחוזי כי הירייה הראשונה הייתה בגדר הגנה עצמית, יתר היריות ממילא לא תרמו לגרימת התוצאה הקטלנית.

המערער מדגיש כי יש לבחון את האירוע כמכלול מעשים שהתרחשו בפרק זמן קצר. בהתאם, אין לבחון לשיטתו את מעשיו כאילו נעשו ב"תנאי מעבדה" אלא מתוך הבנה למצב הלחץ והפחד שבו היה נתון בעודו "רואה את המוות מול עיניו" כלשונו. לטענת המערער, עשה כל שביכולתו על מנת להימנע ממפגש עם המנוח, עד ליום האירוע שבו המנוח הפתיעו במספרה; גם במהלך הנסיעה ניסה לפייס את המנוח; אף לאחר ההגעה לפארק המערער לא רצה לצאת מהרכב; והירי במנוח נעשה כחלק מניסיון נואש של המערער להציל את חייו. הודגש, כי בית המשפט המחוזי קבע שהמערער עומד ב-5 מתוך 6 התנאים שנקבעו לצורך קיומו של סייג ההגנה העצמית, הואיל ותנאי הסבירות הוא היחיד שלא התקיים.

כטענה חלופית, לעניין גזר הדין, המערער טען כי עונשו אינו משקף כראוי את האשם המוסרי שבמעשיו, בהתחשב בכך שאם לא היה פועל כפי שפעל היה "נרצח בדם קר" על ידי המנוח. לטענתו, העונש אף לא מתחשב במידה הנכונה בקרבה שבין מעשיו של המערער לסייג ההגנה העצמית.

18. מנגד, לעמדת המשיבה אין בסיס להתערב בקביעה העובדתית של בית המשפט המחוזי שלפיה "שלב ההתגוננות" של המערער הסתיים לאחר הירייה הראשונה, וכי ביצוע ירי 4 קליעים נוספים, 3 מהם פגעו בעורף המנוח, חרג מתנאי הסבירות והפרופורציה.

המשיבה מבקשת להסתמך על קביעת בית המשפט המחוזי כי לאחר הירייה הראשונה האקדח עבר לחזקת המערער, כך שלא נשקף לו עוד סיכון ועל כן אין מדובר במקרה גבולי כלל וכלל. בנקודת זמן זו, לפי הנטען, היה על המערער לחדול מהירי או לכל היותר לירות ירי אזהרה נוסף באוויר. המשיבה אף טענה כי בשלב זה הייתה פתוחה לפניו האפשרות לשוב אל הרכב, לעזוב את המקום, להותיר שם את המנוח ולהזעיק את עזרת המשטרה.

19. המשיבה מציינת כי תיאור המערער ביחס להתרחשות הדברים, כפי שאומץ על ידי בית המשפט, מלמד כי הירי הראשון היה בחזית גופו של המנוח, בצד שמאל. כך עולה גם מהאופן שבו הדגים את רגעי הירי על גופו של החוקר בחקירתו ומחקירותיו הנוספות. תיאור זה אינו מתיישב עם ירי תחילה בראש המנוח וכוודאי שלא עם ירי בעורף. מכאן, והיות שנוכח חוות דעתו של ד"ר ריקרדו נחמן, אשר הוגשה כאמור בהסכמה, מות המנוח נגרם ממעבר קליעים דרך הראש, נטען כי למרות שבית המשפט המחוזי לא ביצע ניתוח נרחב בעניין, היריות הקטלניות היו שלוש היריות האחרונות. מטעם זה יש לדחות את הטענה כי ייתכן שהקליע הראשון הוא שהמית את המנוח. המשיבה מוסיפה ומדגישה, כי ירי בעורפו של המנוח אינו מתיישב עם ירי אשר מבוצע למטרת הגנה עצמית, אלא עם ירי שנעשה ללא צורך ולאחר שחלפה הסכנה.

עוד נומק, כי כל הקליעים שהמערער ירה פגעו במנוח – מהראשון ועד האחרון, כך שלא בוצע ירי חסר אבחנה, אלא ירי מכוון, בשליטה מלאה; וכי האקדח היה כלי הנשק היחידי באירוע, כך שגם מבחינה זו מרגע שעבר לידי המערער היה עליו לחדול ולסגת.

20. המשיבה מפנה לכך שבית המשפט המחוזי אימץ את טענתה שמדובר בירי מכוון, שבוצע לאחר התגבשות כוונה ספונטנית ואשר נכנס לגדרי יסודות עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת. עוד מצוין, בשולי דברים, כי בית המשפט המחוזי ניתח את יסודות ה"קנטור" בהתאם לדין הישן, בעוד שמבחינים אלו שונו במסגרת הרפורמה בעבירות ההמתה. באשר לגזר הדין, נטען כי העונש שהושת על המערער הוא ראוי והולם ותואם את רף הפסיקה באירועים דומים.

דיון והכרעה

21. בהתייחס להכרעת הדין, הסוגיה שבמחלוקת ברורה – האם התרחיש העובדתי כפי שקבע בית המשפט המחוזי מקיים את מלוא תנאי סייג ההגנה העצמית?

22. הגנה עצמית היא אחד מבין הסייגים לאחריות פלילית שנקבעו בחוק. במצב זה, הגם שמלוא רכיביה של עבירה פלילית התקיימו, בשל התקיימותן של נסיבות מיוחדות נוספות לא תוטל על העושה אחריות פלילית בגין מעשיו (בועז סנג'רו ביקורת דיני העונשין הישראליים 314, 322-327 (2020)). סייג ההגנה העצמית קבוע בסעיף 34 לחוק:

34. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

באופן משלים, סעיף 34 לחוק מוסיף כי: "הוראות סעיפים 34, 34 ו-34 לא יחולו כאשר המעשה לא היה סביר בנסיבות הענין לשם מניעת הפגיעה".

23. החוק מציב אפוא שישה תנאים מצטברים, אשר רק בהתקיימם יחול סייג ההגנה העצמית: הראשון, קיומה של תקיפה שלא כדין; השני, קיומה של סכנה מוחשית לפגיעה בחייו, בחירותו או ברכושו של האדם המתגונן או של זולתו; השלישי, מיידיות; הרביעי, שהאדם המתגונן לא הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים; החמישי, נחיצות, במובן זה שלא היתה אפשרות להדוף את התקיפה בדרך אחרת, פוגענית פחות; השישי, דרישה לפרופורציונליות או "סבירות" – שמשמעותה שקילות בין הנזק הצפוי מפעולת המגן לנזק הצפוי מן התקיפה (ע"פ 881/23 סמורד'בסקי נ' מדינת ישראל (9.3.2025) (להלן: עניין סמורד'בסקי)).

24. מבחינת הרף להוכחת התקיימות תנאים מהותיים אלו, די לטוען לתחולת הסייג לעורר ספק סביר באשר להתקיימות תנאיו, אשר בעקבותיו המשיבה היא שנושאת בנטל להסירו. הסדר זה מעוגן בסעיפים 34 ו-34כב(ב) לחוק – סעיף 34 לחוק שלפיו: "מלבד אם נאמר בחיקוק אחרת, חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית"; וסעיף 34כב(ב) לחוק המוסיף: "התעורר ספק סביר שמא קיים סייג לאחריות פלילית, והספק לא הוסר, יחול הסייג" (ע"פ 6168/20 מדינת ישראל נ' שמבה, פסקה 32 (9.6.2022); ע"פ 746/14 ימר נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (31.5.2016); ע"פ 4675/97 רוזוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(4) 337, 369-372 (1999)).

25. התנאי שבליבת המחלוקת, בהתאם לקביעות בית המשפט המחוזי, הוא התנאי השישי – המכונה גם דרישת ה"סבירות". תנאי זה מעגן את חובת המתגונן להפסיק את השימוש בכוח לאחר נטרול יריבו ובחלוף הסכנה. ביחס להיקף התנאי וההצדקה לו, נקבע כי "זהו גם קו הגבול שבין שימוש בכוח כהגנה לבין שימוש בכוח ממניעי נקמה. דרישה זו היא אובייקטיבית במהותה, והיא מביאה בחשבון את האינטרסים הלגיטימיים של המותקף להגנה על חייו, על גופו ועל רכושו [...]" (ע"פ 20/04 קליינר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 80, 91 (2004); וראו גם: ע"פ 8687/04 חילף נ' מדינת ישראל, פסקאות 9-12 (12.12.2005)).

כלומר, ייתכן מצב שבו למרות שפעולה מסוימת היא הפעולה האפשרית היחידה להדיפת התקיפה, ייקבע כי היא אינה מוצדקת מאחר שלא מתקיים יחס ראוי בין הנזק הצפוי מפעולת המגן לבין הנזק הצפוי מן התקיפה (ע"פ 8133/09 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.7.2010); וראו גם: ע"פ 4705/11 פרץ נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (29.6.2014)). במובן זה, דרישת הסבירות מציבה מעין "רף עליון" לעוצמת פעולת ההתגוננות, בראי פעולת התקיפה ועוצמתה.

עוד יש לעמוד על הבחנה בעלת משמעות בין התנאי השישי, מושא המחלוקת, לבין יתר תנאי ההגנה העצמית. בעוד שחמשת התנאים הראשונים מהווים יסודות עובדתיים מובהקים, התנאי השישי הוא תנאי נורמטיבי באופיו (ע"פ 4191/05 אלטגאוז נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (25.10.2006)). אף נקבע, כי דרישת הסבירות היא אובייקטיבית במהותה, גם אם יש לבחנה "בזהירות, שכן על בית המשפט להשתדל גם להכניס עצמו לנעלי הנאשם [...]" (ע"פ 4082/08 גורוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה ח' (13.1.2011) (להלן: עניין גורוביץ)).

26. מן הכלל אל הפרט: התשתית העובדתית לאורה יש לבחון את טענות המערער. היא זו אשר נקבעה על ידי בית המשפט המחוזי – אשר אין מחלוקת כי אין להתערב בה. בהתאם לקביעות אלו, לאחר ירי הקליע הראשון האקדח היה בשליטתו של המערער. בשלב זה, המנוח נטול כלי נשק כלשהו, כך שהנזק הצפוי מהתקיפה הוא אפסי. לעומת זאת, הנזק הצפוי מפעולת המגן – בהינתן המשך השימוש באקדח – רב הוא; ולבטח אינו אמור להיות ירי של ארבעה כדורים נוספים.

טיעונו של בא-כוח המערער המבקש לנתק בין ניתוח "קר רוח" שנעשה בדיעבד, לבין קבלת החלטות ב"זמן אמת", הוא נכון באופן עקרוני. בחינת מעשיו של המערער

צריכה להיעשות תוך התחשבות בכלל נסיבות האירוע ולא במנותק מהלך רוחו באותן שניות והלחץ או אפילו הפחד שבו היה נתון (ראו והשוו: ע"פ 4784/13 סומך נ' מדינת ישראל, פסקה 182 (18.2.2016)). על מורכבות סוגיה זו ממש נכתב:

"[...] היתר ההגנה העצמית, על פניו 'מעשה עבירה שכנגד', אינו יכול להתיר יד קלה על ההדק או על ניצב הסכין או האולר; אין היא יכולה להיות מפלטו של נבל, היורה בנשק חם - או דוקר למוות - מי שפגע בכבודו או הסתכסך עמו בעניין של מה בכך, ואפילו פגע בו פגיעה פיזית קלה. על כן הציב המחוקק כל אותן דרישות. אכן, 'בא להרגך השכם להרגו' (בבלי ברכות סב ע"ב) - אך לא כל תוקף, ולא בכל מחיר. ומנגד, השאלה עד כמה יש לדקדק עם אדם המוצא עצמו מותקף, אינה פשוטה [...]" (עניין גורוביץ, בפס' י"א).

27. דרישת הסבירות נועדה אפוא למנוע, עם כל המורכבות שבדבר, פעולות "התגוננות" שעה שהן אינן נחוצות עוד. מעת שאמצעי התקיפה המסוכן נשלל מהתוקף ומצוי בשליטתו הבלעדית של המתגונן, על המתגונן לחדול ממעשיו (ראו והשוו: ע"פ 1520/97 תדנ נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 337, 355 (2000)).

במקרה שלפנינו, הפער המהותי בין הסכנה המינימלית שנשקפה למערער, אם בכלל, לאחר שהשתלט על האקדח, לבין מעשיו – המשך ירי של מספר כדורים אשר כל אחד מהם פגע במנוח במדויק – מוציא את מעשיו מגדרי תחולת סייג ההגנה העצמית. כאמור, קיים קו גבול אשר לאחר חצייתו ההתגוננות הופכת למתקפה בלתי נחוצה. אף אם קשה לעיתים לאתר את מיקומו המדויק של קו גבול זה, בנסיבות הקיימות שבהן המערער ביצע ירי כאמור של 4 קליעים, לאחר הירי הראשון, משמעותו שקו זה נחצה באופן ניכר. העובדה כי מבין חמשת הקליעים שהמערער ירה באירוע כולו, שלושה פגעו בעורפו של המנוח – מדברת אף היא בעד עצמה.

28. בהיבט זה איני רואה לקבל את טענת המערער כי ייתכן שדווקא הקליע הראשון הוא שהביא למות המנוח. חוות הדעת של ד"ר נחמן אינה מכריעה באשר למיקום פגיעת הקליע הראשון, אולם היא כן מבהירה כי המוות נגרם "מנוק חמור למוח בעקבות מעבר קליעים דרך הראש" [ת/55, בעמ' 8]. משכך, טענת המערער אינה מתיישבת עם קביעות בית המשפט המחוזי, המאמצות את האופן שבו המערער הדגים את התרחשות הדברים מחד גיסא, באופן שממנו יש להסיק כי הקליע הראשון לא פגע בראש המנוח; ודוחות את טענתו כי אינו זוכר את הירי הנוסף שביצע.

29. משכך, וללא צורך לחוות עמדה ביחס להתקיימות כל יתר תנאי סייג ההגנה העצמית (ובכלל זה השגות המשיבה על התקיימות תנאי הנחיצות) – עניינו של המערער אינו מקיים את מלוא התנאים המצטברים לצורך סייג ההגנה עצמית. מנימוקים אלו אציע לחבריי לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

ענישה בעבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת

30. בפתח חלק זה אשוב ואבהיר – בהינתן שלא חל סייג ההגנה העצמית כאמור לעיל, אין מחלוקת על הרשעת המערער בעבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת, לפי החלופה שבסעיף 301ב(1) לחוק. כלומר, המשיבה אינה חולקת עוד על הרשעת המערער בעבירה זו, על פני עבירה חמורה ממנה (כאחת מעבירות הרצח); ואילו טענות המערער, בהעדר תחולה לסייג ההגנה עצמית כאמור, מוגבלות לחומרת העונש שהוטל עליו.

אגב זאת, אציין שייתכן שבנסיבות המקרה דווקא החלופה שבסעיף 301ב(3) לחוק הייתה הולמת יותר, אולם משלא נטען בעניין ומאחר שמדובר בשתי עבירות אשר העונש המרבי בגינן זהה – 20 שנות מאסר בפועל, אין צורך להתייחס לאפשרות זו (ככל שהיא משליכה על הכרעת הדין).

31. עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת מכילה מספר חלופות. בכל אחת מחלופות אלו מנויות נסיבות אשר בהתקיימן מצדיקות, בהתאם לקביעת המחוקק, כי מעשיו של הממית לא יעלו כדי רצח (בין אם בנסיבות מחמירות ובין אם לא) אלא כדי "המתה בנסיבות של אחריות מופחתת" (להרחבה על הרקע לחקיקת עבירה זו, ראו: ע"פ 6528/23 מרר נ' מדינת ישראל, פסקאות 11 ו-17 (22.9.2024) (להלן: עניין מרר; ע"פ 3551/23 היילה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (11.8.2024) (להלן: עניין היילה)).

ככלל, עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת רלוונטית למקרים שבהם היסודות של אחת מבין שתי עבירות הרצח מתקיימות. אולם, לצד התקיימות יסודות אלו, ישנן נסיבות נוספות המצדיקות הקלה ניכרת במישור האחריות הפלילית (דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (עבירות המתה), התשע"ו-2015, ה"ח 166, 176; ע"פ 1213/23 אלאזה נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (7.4.2025)).

קביעה זו ביחס להיקף האחריות הפלילית משליכה במישרין על חומרת העונש. בעוד שהרשעה בעבירת הרצח נושאת עמה עונש של מאסר עולם חובה (אם חלה נסיבה מחמירה אחת או יותר, לפי סעיף 301א(א) לחוק); או עונש של מאסר עולם כעונש מרבי (בהעדר נסיבה מחמירה, כקבוע בסעיף 300(א) לחוק) – הדברים שונים בעבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת. העונש המרבי בגין עבירה זו הוא 20 שנות מאסר בפועל (לפי החלופות שבסעיפים 301ב(ב) ו-1(ג) לחוק) או 15 שנות מאסר בפועל (לפי סעיף 301ב(א) לחוק). מדובר אפוא בהקלה משמעותית, המבטאת את הפער המהותי בחומרת המעשים כפי שרואה אותם המחוקק בהתקיימן של אותן נסיבות ייחודיות.

32. מבין אותן נסיבות, החלופה שבה הורשע המערער קבועה כאמור בסעיף 301ב(1)(ב) לחוק:

301.ב. [...]

(ב) על אף האמור בסעיפים 300 ו-301א, הגורם בכוונה או באדישות למותו של אדם באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו – מאסר עשרים שנים:
 (1) המעשה בוצע בתכוף לאחר התגרות כלפי הנאשם ובתגובה לאותה התגרות, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:
 (א) בעקבות ההתגרות הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו;
 (ב) יש בקושי האמור בפסקת משנה (א) כדי למתן את אשמתו של הנאשם, בשים לב למכלול נסיבות העניין;
 [...].

סעיף זה החליף את ההסדר המשפטי באשר למקרי המתה בעקבות "קנטור" אשר שרר עד לכניסת הרפורמה בעבירות ההמתה לתוקף (חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019, ס"ח 230 (לעיל ולהלן: הרפורמה בעבירות ההמתה). בקצרה יתואר, כי לפי הדין הקודם, קנטור היווה "הגנה" במובן שלפיו בהתקיימו לא ניתן היה להרשיע בעבירת רצח (עניין היילה, בפסקאות 28-29). קיומו או העדרו של קנטור היווה יסוד המבחין בין "כוונה תחילה" ל"כוונה ספונטאנית". לעומת זאת, לפי ההסדר הנוכחי קיומו של קנטור (או "התגרות" כלשון הסעיף) יוצר הסדר מקל כולל ומקיף בעל השלכות במישור האחריות הפלילית ובמישור העונש (להרחבה על ההבדלים שבין ההסדר שקדם לרפורמה בעבירות ההמתה להסדר הנוכחי, ראו: עניין סמורד'בסקי, בפס' 34-35).

33. לפי סעיף 301ב(1)(ב) לחוק, נדרשים שלושה תנאים מצטברים: הראשון, כי "המעשה בוצע בתכוף לאחר התגרות כלפי הנאשם ובתגובה לאותה התגרות" (סעיף

301ב(ב)(1) לחוק). תנאי זה משמש כ"תנאי הבסיסי" שעניינו טיב ההתנהגות – התגרות כלפי הנאשם, דרישת קשר סיבתי – היות המעשה תגובה לה, ועיתוי מעשה ההמתה – בתכוף לאחר ההתגרות; השני, כי בעקבות ההתגרות הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו – זהו התנאי הסובייקטיבי (סעיף 301ב(ב)(1)(א) לחוק); והשלישי, כי בקושי האמור יש כדי למתן את אשמתו של הנאשם, בשים לב למכלול נסיבות העניין. תנאי זה הוא התנאי הנורמטיבי (סעיף 301ב(ב)(1)(ב) לחוק) (להרחבה ביחס לתנאים אלו, ראו: עניין היילה, בפס' 31; עניין סמורד'בסקי, בפס' 35).

34. כאמור, תחולת הסעיף אינה במחלוקת, כך שאין צורך להרחיב בדבר התקיימות התנאים האמורים. כל זאת סקרתי רק על מנת להמחיש את הפער הקיים בין עבירות הרצח לבין המתה בנסיבות של אחריות מופחתת. פער אשר בא לידי ביטוי באחריות פחותה, תיוג שונה ועונש מרבי מופחת.

35. מדיניות הענישה בכל אחת מחלופות עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת, או בעבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת בכללותה, טרם התגבשה באופן מובהק (בשונה מאשר בעבירת הרצח הבסיסית, שבעניינה ראו: יוסף אלרון "על אבני הדרך בעיצוב מדיניות הענישה בעבירת הרצח הבסיסית" ספר לכבודו של השופט ניל הנדל (טרם פורסם)). מלבד זאת, חלופות עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת שונות עד מאוד אחת מהשנייה (כאמור העונש המרבי בגין החלופה שבסעיף 301ב(א) לחוק הוא נמוך יותר בהשוואה ליתר החלופות – 15 שנות מאסר). מבחינה זו, אין זה מובן מאליו כלל כי מדיניות הענישה בגין חלופה מסוימת תהיה דומה לחלופה השנייה.

מלבד זאת, סוגיה אשר לא נדונה עד כה בפסיקה, היא מה הנפקות העונשית שיש ליסוד הנפשי המדויק שבו פעל הממית במסגרת עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת. היינו, אם יחסו כלפי גרימת המוות היה יחס של "כוונה" או של אדישות". ביחס לעבירת הרצח הבסיסית נקבע לא אחת כי קיימת חשיבות להבחנה זו לצורך קביעת חומרת העונש (ראו למשל: ע"פ 6063/21 מדינת ישראל נ' יאסין, פסקאות 34-44 (26.3.2024); ע"פ 320/23 אשטה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (11.5.2025)).

בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות קיימת גם כן חשיבות מסוימת להבחנה זו, אך במידה מצומצמת בהרבה נוכח עונש החובה הקבוע בצדה (ע"פ 7905/23 כלאסני נ' מדינת ישראל (16.2.2025); ובמצב שבו אין עונש חובה, בנסיבות של ענישת קטין, ראו: עפ"ג 65076-03-25 פלוני נ' מדינת ישראל (22.6.2025)).

36. ביחס לעבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת מדובר בסוגיה מורכבת במיוחד. לשאלה זו אין תשובה מפורשת בחוק והצדדים אף לא טענו בעניינה. משכך, אין כל צורך לטעת מסמרות. כעמדה ראשונית וזהירה, אני סבור כי בחלק מבין מקרי ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת לאו דווקא נכון לייחס משמעות עונשית ממשית להבחנה שבין אדישות לכוונה. עסקינן בעבירה שנועדה לספק מענה למקרים ייחודיים, שבהם ייתכן שהיסוד הנפשי-חפצי שבו פעל מבצע העבירה אינו זה שצריך להוביל את שיקולי הענישה.

כך למשל, עניינה של החלופה שבסעיף 301ב(ב)(2) לחוק, הוא במי שהמית אדם אחר במצב שבו הוא סובל מהפרעה נפשית חמורה העולה כדי תנאי הסעיף. בנסיבות שכאלו, דומני כי לצורך קביעת העונש עוצמת מחלת הנפש והשפעתה על נסיבות האירוע משמעותיות פי כמה לקביעת העונש ההולם מאשר ההבחנה שבין כוונה לאדישות. נסיבות של "התגרות" יכולות אף הן להוביל למסקנה דומה – היכן שמדובר ב"התגרות" בעוצמה רבה במיוחד, ובהתקיים יתר תנאי סעיף 301ב(ב)(1) לחוק, ההבחנה שבין אדישות לכוונה אינה ניצבת עוד בלב הליך גזירת העונש (בשונה מעבירת הרצח הבסיסית). מכל מקום, כאמור, הערתי זו אינה אלא "קריאת כיוון" ראשונית בלבד.

37. יוצא כי מבחינת מדיניות הענישה הנהוגה ישנם מקרים מעטים שניתן ללמוד מהם לענייננו. יתרה מזאת, מקרי המתה בנסיבות של אחריות מופחתת שונים ומובחנים אחד מהשני. בקצה אחד של המנעד, ניתן למצוא מקרים אשר ניצבים בקצה החומרה העליון ועל כן קרובים לעונש המרבי (למשל, עניין מדר, שבו הושת על מבצעת העבירה עונש של 18 שנות מאסר בפועל); ומצד שני מקרים שבהם נגזר על מבצע העבירה עונש נמוך יותר באופן משמעותי (לדוגמה, ע"פ 7416/22 דויט נ' מדינת ישראל (1.6.2023) שבו נגזר על המערער עונש של 12 שנות מאסר בפועל).

ניתן לומר, בזהירות המתבקשת, כי טווח הענישה במקרי המתה בנסיבות של אחריות מופחתת צפוי להיות רחב יחסית. באופן מובנה, מדובר במקרי המתה שנעשו בנסיבות חריגות וייחודיות, כך שקשה לתחם אותן מראש מבחינה עונשית באמצעות קריטריונים ברורים. משכך, ודאי בשלב זה של התגבשות מדיניות הענישה, אין להקנות משקל יתר לבחינת מקרים אחרים בעלי דמיון מוגבל לנסיבות המקרה הקונקרטי שניצב לבחינתנו כעת. כפי שציינתי במקרה אחר, בנסיבות מעט שונות: "בשלב זה, יש להעדיף

כי תישמר 'גמישות' עבור בתי המשפט לגזור את עונשו של נאשם בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו" (ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת, פסקה 20 (20.11.2022)).

38. לצד זאת, יש לשוב ולהדגיש כי ההתחשבות באותה נסיבה שהובילה תחילה להרשעה בעבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת, כגון "התגרות", לא מוצתה בעצם ההרשעה בחלופה זו. עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת אינה בגדר "הסדר ממצה" לצורך קביעת העונש. היינו, ניתן להתחשב פעם נוספת באותה התגרות, וליתר דיוק במידת ההתגרות, לצורך קביעת העונש (ראו והשוו: ע"פ 4149/23 עומאר נ' מדינת ישראל (23.6.2024)). הדברים דומים ביחס לחלופות נוספות של עבירת ההמתה בנסיבות של אחריות מופחתת (ראו למשל: ע"פ 5374/20 מדינת ישראל נ' פלוני (12.4.2022); ולהרחבה, ראו: יוסף אלרון ועומר רזין עבירות המתה: החוק והפסיקה 146-149 (2025)).

39. סעיף 40ט(א)(9) לחוק, קובע כי אחד מבין השיקולים שבית המשפט יתחשב בהם לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, ככל שהוא סבור כי הוא משפיע על חומרת מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם, הוא: "הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1". יוצא כי במקרה שלפנינו, לצד מידת ההתגרות של המנוח במערער, שיקול רלוונטי נוסף בקביעת העונש הוא מידת הקרבה לסייג ההגנה העצמית.

40. כאמור, המנוח הוא שהביא את האקדח לזירה וכפה על המערער, במידה כזו או אחרת, את האינטראקציה אשר הובילה לתקרית הקטלנית. חשוב מכך, באותם רגעים קריטיים, המערער פעל תחילה על מנת להדוף את המנוח, מתוך חששו מפניו משהתברר לו כי המנוח הגיע לאותו מפגש טעון חמוש באקדח. תגובתו המופרזת של המערער אמנם מוציאה את מעשיו מגדרי סייג ההגנה העצמית, אך בוודאי שנסיבות אלו בכללותן משמעותיות לצורך קביעת העונש.

41. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 14 ל-17 שנות מאסר בפועל, ומיקם את עונשו של המערער בקצה התחתון של המתחם. לעמדתו, דרך מדויקת יותר בנסיבות העניין הייתה קביעת מתחם עונש הולם נמוך יותר במידה מעטה; תוך מיקום העונש בחלקו האמצעי-תחתון, ולא בתחתיתו. בית המשפט המחוזי שקל במסגרת קביעת העונש במסגרת המתחם אך ורק שיקולים לקולה מבחינת המערער (עמ' 11-12 לגזר הדין). שיקולים אפשריים לחומרה – לא צוינו; וכלל לא ברור שעוצמת השיקולים

הקיימים לקולה מצדיקה את מיקום העונש בגבול התחתון ממש (ראו למשל: ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 17 (20.9.2022)).

בכל אופן, התוצאה הסופית שהתקבלה נכונה לטעמי, בהתחשב בעבירות הנוספות שבהן המערער הורשע (השמדת ראיה ונשיאת נשק). ממילא אין מדובר בנסיבות של חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת או במקרה שבו חלה על פני הדברים טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 1269/24 נערה נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (25.11.2024)). משכך, אין עילה להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית על המערער.

42. אשר לגובה הפיצוי שנפסק – ראשית, המערער לא צירף את נפגעי העבירה כצד לערעור ודי בכך כדי לדחות את טענותיו. כפי שנקבע זה מכבר "[...] המבקש לערער על רכיב הפיצוי במסגרת ערעור פלילי הנוגע גם לרכיבים אחרים של הענישה, מחויב לצרף את נפגע העבירה כמשיב אחרת לא תישמענה טענותיו בהקשר זה" (ע"פ 3848/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.2.2017)); שנית, ולגוף הדברים, נקודת המוצא היא שאין להתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בקביעת הפיצוי, למעט במקרים יוצאי דופן בהם חרגה באופן קיצוני משיעור הפיצוי הראוי (ע"פ 2649/21 טילברה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (19.2.2023)). חריגה שכזו אין בענייננו.

43. לבסוף, המקרה שלפנינו מדגיש את ה"קפיצה" הלא פשוטה הקיימת במצבים אשר אינם רחוקים מתחולת סייג כלשהו לאחריות הפלילית. הפער שבין אי-נשיאה באחריות פלילית כלשהי לבין הרשעה וריצוי עונש מאסר ממושך. התרחשות דברים שונה, שבה המערער היה נמנע מביצוע ירי נוסף לאחר הכדור הראשון, ייתכן כי לא הייתה מובילה להרשעתו כלל (בראי קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי).

אולם המערער לא חדל מהירי וירה במנוח פעמים נוספות. לא למותר להזכיר פעם נוספת את התרשמות בית המשפט המחוזי כי "[...] הדברים מצטיירים כוידוא הריגה [...]" (עמ' 6 לגזר הדין). במעשיו אלו חרג כאמור מתחולת הסייג. אין מדובר עוד במעשה הגנה עצמית; אלא בביצוע עבירת המתה שהעונש המרבי בגינה הוא 20 שנות מאסר בפועל.

44. בא-כוח המערער ניצב לפנינו ומבקש כי נשים עצמנו ביום האירוע בנעליו של המערער – אשר ביקש להימנע ממפגש עם המנוח; אשר לא חפץ בעימות אלים עמו; ואשר חשש לחייו באותם רגעים. תשובתי לכך היא ברורה: הנסיבות המורכבות לנגד

עינינו, ואולם איננו יכולים להשלים עם מעשה כפי שביצע המערער, מעשה העולה כאמור מהתרשמות בית המשפט המחוזי כ"וידוא הריגה".

אף לנוכח הנסיבות המקלות שתוארו לעיל, היה על המערער לחדול מן הירי בחלוף הסכנה. באוחזו באקדח, כאשר מולו ניצב המנוח שכבר נורה פעם אחת, היה עליו לבלום את מעשיו. התגרות, גם התגרות חמורה, אינה יכולה להוות היתר להמתת אדם; וגם למעשים של הגנה עצמית יש להציב גבולות, גם אם הם נחזים כנוקשים. כך מחייב אותנו עקרון קדושת החיים.

45. מכלל טעמים אלו, אציע לחבריי כי נדחה את הערעור – הן על הכרעת הדין הן על גזר הדין.

יוסף אלרון
שופט

השופט אלכס שטיין:

אני מסכים.

אלכס שטיין
שופט

השופט חאלד כבוב:

אני מסכים.

חאלד כבוב
שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

ניתן היום, ט"ז אב תשפ"ה (10 אוגוסט 2025).

חאלד כבוב
שופט

אלכס שטיין
שופט

יוסף אלרון
שופט